

δώρα (α)¹ ἔκδιδεται δέ νῦν ἐκτενέστερον, διότι ὁ μεταφραστής, προστρέζας εἰς τὸ ἔτι ἀνέκθυτον μέγα πόνημα τοῦ συγγραφέως, ἀπήνθισε καὶ ἄλλα.

Διαφεῖται δὲ εἰς μέρη πέντε² καὶ τὸ μὲν πρῶτον πραγματεύεται περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς ἀτσιγγανικῆς φυλῆς³ ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ γίνεται λόγος περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς γλώσσης, καὶ περὶ τῶν συγγραμμάτων δσαι ἀχρι τοῦδε ἐγράφησαν περὶ αὐτῆς⁴ τὸ τρίτον περιέχει γλωσσάριον μετὰ ἑταμολογίας ἐκ τῆς σανσκριτικῆς, καὶ μετὰ συγκρίσεως πρὸς ἄλλας γλώσσας⁵ τὸ τέταρτον παραβάλλει τὸ φωνητικὸν σύστημα τῶν ἀτσιγγάνων πρὸς τὸ τῆς ἴνδικῆς ἐκείνης γλώσσης, καὶ τὸ πέμπτον περιλαμβάνει γραμματικὴν τῆς γλώσσης αὐτῶν.

Τὴν αὕταν τῶν συγγραφῶν δσαι πραγματεύονται περὶ ζητημάτων ὅποια τὰ ὑπὸ τοῦ Κ. Πασπάτη διευκρινηθέντα, ἐκτιμῶσιν εἶπερ τις ἄλλος οἱ ἐγκύπτοντες εἰς ἑθνολογικὰ μελέτας⁶ διότι κάλλιστα ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ περὶ τὴν γλώσσαν ἔρευνα λύει πολλάκις εἰμὶ πάντη ἀδιάλυτα, τούλαχιστον δυσχερέστατα ἱστορικὰ προβλήματα, ἐνίστε δὲ καὶ ἀποκρούει μετὰ θριάμβου προσιωνίους πλάνας, καὶ ἐσφαλμένας ἡ καὶ ἐμπαθεῖς κρίσεις περὶ τῆς καταγωγῆς ἑθνους τινός. Πολλάκις δρθή ἑταμολογία μιᾶς λέξεως σημαίνει ως πρὸς τὴν εἰδικὴν ἱστορίαν ἑθνους τινός, δ.τι καὶ ἡ ἀνακάλυψις ἀρχαίας ἐπιγραφῆς περιεχούσης μίαν φράσιν, μίαν χρονολογίαν, ή καὶ ὅνομα ἀγνωστον ἔως τότε⁷ διότι ἡ γλώσσα, καὶ μάλιστα ἡ τοῦ λαοῦ, εἴναι τὸ ἀψευδέστατον γνώρισμα τῆς συνεχείας τῆς ἀλύσεως, πῆτις συνδέει διὰ τῶν αἰώνων μετὰ τῶν προγενεστέρων φυλῶν τὰς μεταγνηστέρας.

Άλλα καὶ ἄλλην γενικωτέρχν αὕταν ἔχει ἡ περὶ τὴν γλώσσαν ἔρευνα, τὴν ἀνακάλυψιν λέγομεν τῶν μάλλον ἡ ἡττον οὔκειοτέρων σχέσεων αἵτινες προϋπήρχον πάλαι μεταξὺ τῶν ἑθνῶν. Σήμερον παραδείγματος γάριν ἀπεδείχθη ὅτι μεγίστη ἡ συγγένεια ἡ μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς, τῆς λατινικῆς, τῆς γερμανικῆς, τῆς σλαβικῆς καὶ τῶν ἀλλων ἴνδογερμανικῶν γλωσσῶν, καὶ τῆς Ἱερᾶς γλώσσης τῆς ἀρκτών Ἰνδίας τῆς καλουμένης σανσκριτικῆς. Άλλα πόθεν καὶ πῶς ἡ συγγένεια αὕτη; ἐγένετο τις κατάκτησις, ἡ ἐπιμικία, ἡ μετοικεία, ἡ τερόντι ὥμιλουν τὴν αὐτὴν γλώσσαν πάντα τῆς γῆς τὰ ἑθνη μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ πύργου τῆς Βαθύλανος; ίδού ζητήματα ἱστορικὰ περισπουδαστα, εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν ὅποιων νύξιν τούλαχιστον δίδουσιν αἱ γλώσσαι.

Μετὰ ταῦτα ἔρχεται τὸ γλωσσολογικὸν ἡ φιλολογικὸν ζητημα⁸ ἡ γλώσσα ἀδύνατον νὰ κανονισθῇ ἐντελῶς ἀνεύ δρθῆς ἑταμολογίας⁹ αὕτη δὲ δὲν γίνεται δρθή ἐὰν ὁ περὶ ταῦτην ἀσχολούμενος ἀγνοῇ τὰς πρωτοτύπους γλώσσας¹⁰ παράδειγμα δὲ ἔστω τὸ γλωσσάριον τοῦ Κ. Πασπάτη, δπου ἐξελέγχεται καὶ αὐτὸς ὁ Κοραῆς εἰς πολλὰ πταίσας, διότι ἔγνοει τὴν σανσκριτικήν.

Ἐκ τῶν ὀλίγων ταύτων ἐννοεῖ καὶ ὁ μὴ ἀναγνοῦς

(α) = Μελέτη περὶ τῶν ἀτσιγγάνων καὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν π. Δ. Γ. Πασπάτη. Τόμ. Η. φυλλάδ. 178—182.

ἐν τῇ Παρθένῳ τὴν μελέτην τοῦ Κ. Πασπάτη ὁ ποίαν καὶ ὅποσην ἀξίαν ἔχει τὸ σύγγραμμα. Οἱ δὲ ἀναγγόντες ἐὰν ἀναπολησθωσι τὴν ἐπιμονὴν μεθῆκαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀσχολήθη εἰς τὰ τῶν ἀτσιγγάνων, καὶ μετὰ πόσκις λογικῆς κρίσεως καὶ εὐθύτητος ἐξήγαγε πορίσματα ἱστορικὰ ὅλως νέα περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς πατρίδος αὐτῶν, πορίσματα τὰ οποῖα διεπευσαν νὰ πολιτογραφήσωσι καὶ οἱ ἔνοι, θελούσι βεβαίως αἰσθανθῆ διαθρυπτομένην τὴν ἑθνικὴν αὐτῶν φιλαυτίαν.

Τοιαῦτα ἐν γένει τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀναγγελλομένου συγγράμματος, περὶ τοῦ ὅποιου ἀδύνατομεν δυστυχῶς νὰ εἰπωμέν τι εἰδικώτερον, ὡς ξένοι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν περὶ τῆς πραγματεύσεως. Γνώσκομεν δῆμας ὅτι δὲτε ἐδημοσιεύθη τὸ ἔργον τοῦ Κ. Πασπάτη διὰ τῆς Παρθένου, ἐθεωρήθη καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου τὰ ἑθνολογικὰ ζητήματα διερευνοῦνται σπουδαιότερον, καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὡς πλείστου λόγου ἀξίου.

Τὸ καθ' ἡμέρας συγγαίρομεν, οὐχὶ τῷ συγγραφεῖ ἄλλα τῇ Ἑλλάδι αὐτῆς ὡς ἐχρύσῃ ἀνδρας, οἵτινες καὶ διὰ τὴν παιδείαν καὶ διὰ τὴν κρίσιν καὶ διὰ τὴν βαθύνοιαν τάσσονται μετὰ τῶν δοκιμωτέρων σοφῶν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης.

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων, φράσεων καὶ παροιμιῶν

ἐγ χρήσει παρὰ τοῖς σημερινοῖς κατοίκοις
τῆς γῆσσον Κυθήρων.

(Συνάρ. "Ιδε φυλλάδ. 276,—281.)

—ooo—

Ζεστασία (ἡ) τὰ μέσα τῆς θερμάνσεως¹¹ αἱ ἔγειρεστασία στὸ σπῆτι ^ο.

Ζεστοκοποῦμαι¹² ἀντὶ τοῦ ζεσταίνομαι. αἱ Εὔεστοκοπηθῆκε τουτ. ἐθερμάνθη.

Ζεύλα. Ἡ ζεύγλη. Δέγεται τὸ μέρος τοῦ ζυγοῦ διπου προσαρμόζεται ὁ τράχηλος τῶν θοῶν, ως καὶ ἡ ἀρχ. σημασία.

Ζεύγω σημ. ζευγνύω τοὺς βόας πρὸς ἀξωσιν, καὶ ζευγάρι ἡ ζοεγάρι ἡ ἀρωσις. αἱ Ζεύγει (τρ. προσ. ἡ ἔζεψε (ἀντὶ ζευξε) τὰ θούλα ^ο. Ὁ μέλιζψω ἀντὶ ζεύξω.

Ζευγολάτης. Ὁ ζευγηλάτης τῶν ἀρχαίων¹³ ζευγολατεῖο ἀντὶ ζευγηλατεῖον καλεῖται ἡ ἐν τοῖς ἀγροῖς ζευγηλασία διαφόρων ζευγῶν θοῶν ἀντόντων εἰς τὸν γεωργόν.

Ζηγαρέω, ἀδικῶ τινα στερῶν αὐτὸν τὸ δικαιώματό του.

Ζυγόγω σημαίνει τὸ διώκω, ἀποθάλλω, ἐξορέζω τὸν ζεύγυντος ἀπὸ τὸ σκήτι ^ο τούτ. τὸν ἐδίωξε.

Ζημάρι καὶ Ζημόδολος. Τὸ σμήνος τῶν μελισσῶν τὸ ἐξερχόμενον αἴθρον ἐκ τῆς κυψέλης ἵνα με-

θεόκονδος, θεόστραβος, θεόγυδημος, θεογήστικος, θεόκουντος, θεομύραχος κτλ. Τὸ θεος σπουδίνει ἔτι καὶ μέγεθος ὑπερβάλλον, ὡς θεόσπητο, θεοκάραβο, θεοπήγαδο, θεογάριαχο, θεογέρακο.

Θεορίγρω. Ρίπτω ἡ παραδίδω τινὰ εἰς τὴν θεῖαν δίκην.

Θεορκίζω. Όρκίζω τινὰ εἰς τὸν Θεὸν, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ κάμῃ τι. «Τὸν ἐνεόρκισε νὰ μὴ τὸ φανερώσῃ».

Θεοτικὸν γερὸν λέγεται τὸ βράχιμον ὄδιο.

Θεόργιστα καλοῦνται τὰ δρῦ, οἱ λόφοι, οἱ βράχοι κτλ. Οἱ ἀρχ. ἐλεγον θεοτείχης, εος-ους = περιτειχισμένος μὲ θεῖα (θεόκτιστα) τείχη, καὶ θεοτείχης = θεοκατασκεύαστος.

Θεόψυχα. (Ἐπίφ.) ἐπιφῶν. ἡ ὅρκος. Ἐπῆγε θεόψυχα = ἀντὶ τοῦ ἐπαληθεύεις. Μὰ τὸν Θεόν. Καὶ θεόψυχάριον.

Θερίδα—θυρίδα (ἐκ τοῦ θυρίς-ίδος.) λέγεται ἡ ἐν τοῖς περιτειχίσμασι τῶν ἀγρῶν ἡ ἀλλοι κτιρίων ἀφινοιμένη μικρὰ ὅπῃ πρὸς δίοδον τῶν βροχίμων ὄδάτων.

Θεριδός (δ), τὸ ζέον ὄδωρ (ἰδὲ ἀποθεῷμῷ ἡ προθεριδό).

Θηριδή (ἰδ. ἀθηριδή καὶ ἀθηριδεύω).

Θηλυμένος ὁ πανθηρορῶν, ὁ ἔχων θλίψιν ἡ λύπην.

Θρασος καὶ θρασίμει καὶ θρασέας καλεῖται τὸ κρέας τὸ σλως αδένυατον τῶν θυησιμάτων ζώων, ἡ ψυρίμιο.

Θράγαλο. Εἴδος ἰχθύος ῥομβοειδοῦς. Μεταφ. δὲ λέγεται τὸ ισχνὸν καὶ καγκεκτικὸν ζῶον ἡ βρέφος.

Θρέει (τρ. πρ.) ίσως ἐκ τοῦ θρεύω ἡ θρύπτω. Λέγεται κυρίως ἐπὶ εὐθραύστων ζυμαρικῶν η θρέει στὰ δόντια ἡ στὸ στόμα.

Θρῆτος ἡ φρ. ε ἔκαμε θρῆνος ο σημ. ἔκαμε καταστροφὴν πρόξενον ἡ ἀξίαν θρήνου.

Θριάλιγχας, (δ) καλεῖται τὸ ἐξ ὄρθιων πλακῶν ἡ κεραυίδων συγκείμενον περίφραγμα τῆς ἀλωνος. ίσως ἐκ τοῦ ἀρχ. θριγκός ἡ θριγκωμα.

Θρομέλια, ἡ πολύσαρχος καὶ δυσσειδής γυνὴ σκωπικῶς.

Θρούβαλα τὰ θρύμπατα ἡ θρύβαλα ὅρτου κτλ. εἶς οὖ καὶ θρούβαλιά = συντρίβω εἰς μικρὰ τεμάχια.

Θροφάρα, ἡ σὺς. Κοινῶς ἡ σκρόφα ἡ σκόρφα ἡ γουρούνα.

Θρύμπη, θρύμπη παρ' ἄλλοις. Εἴδος θύμου, ἡ θυμάρι.

Θυμᾶται (τρ. προτ.) ίσως ἐκ τοῦ ἐνθυμεῖται ταῦτοσημον τῷ λάσσεται (ἰδ. τὴν λέξ.) λέγεται ἐπὶ τῶν ὀργώντων θηλεών ζώων.

Θυρέα (ἡ) ἀντὶ θέα, θεωρίας ἡ ἔωθερικὴ πρόσοψις (aspect, view) καὶ ὁ χρωματισμός, ἐξ οὗ καὶ θωριακός καὶ θωριακή, τὸ ἔγον καλὴν ὄψιν, καὶ τὸ ρῆμα ξεθωριάζει τουτ. μεταβάλλει χρώμα ἡ μορφὴ (décolorer).

Θυρῶ ἀντὶ τοῦ θεωρῶ (βλέπω ὄρῶ). «Θυρεῖς αὐτόν; ε ὅηλ. τὸν βλέπεις; αὐτὶς ἡ παροιμ. η Τάχει ὁ

κλέφτης εἰς τὸ νοῦ του, τὰ θωρεῖς καὶ εἰς τὸ ὄντερό του.»

I.

Ιδια (ἐπίρ.) ἀκριβῶς εἰς τὸν ίδιον τόπον ἡ μέρος, εἰδια μὲς τὴν τρύπαν, τοῦτ. ἀκριβῶς. «Ιδια ἡ τὸ μέρος ἔχεινον ἴδιος, παρόμοιος, ἀπαράλλακτος» εἰναι ίδιος, ο πατέρες του καὶ ίδιος Μέραριος δομοίος μὲ έβραιον.

Ιδρωτήρια (τὰ) καὶ ὀδρωτήρια καὶ δρωταῖλες (échaboulures), εἰδος ἐξανθήματος κυρίως τῶν βρεφῶν πειραρχομένου ἐκ τοῦ ιδρωτος.

Ιερά (τα) τὰ ιερά ἀμφοτεί τῶν ιερουργούντων καὶ σταλαῖ. Λέγεται καὶ ιερὸς, τὸ ιερὸν βῆμα τῆς ἐκκλησίας.

Ιλεως, ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ χρῆσιν ως καὶ ἐν τῇ ἀρχ.

Ισα καὶ ίσια (ἐπίρ.) ἀντὶ τοῦ ἔως, μέχρις ὡς αἰσικ μὲ αὔριον· αἰσια μὲ τὸ βράδυ· αἰσικ μὲ τοῦ χρόνου.

Ισόπατο καὶ σόπατο. Λέγεται τὸ ἐπίπεδον καὶ ὀμαλὸν μέρος τοῦ ἀγροῦ, ἡ τὸ ιπάπεδον, καὶ σόπατάδια (τὰ) καλοῦνται τὰ ἐπίπεδα χωράφια, καὶ σόπατάκια.

Ισόθι λέγεται τὸ ισόφωνον ἡ ὁμοφωνία παρὰ τοῖς μουσικοῖς. «Βαστᾷ τὸ ίσον» (unisson).

Ιστοροῦμαι καὶ ἀνιστοροῦμαι ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου παρελθόν τι· ε κάθομαι καὶ ἀνιστοροῦμαι.

Ισώμα. Μέρος γῆς ὁμαλὸν καὶ ἐπίπεδον.

Ισούμα (ἐκ τοῦ Ἰταλ. φαίνεται, (insoma), καὶ τολοιπός παρὰ τοῖς χωρικοῖς σημαντισθεν, λοιπόν, ἐπὶ τέλους.

K.

Καβελικούρε. Καλεῖται παρὰ τῶν γυναικῶν εἶδός τι φαύλιματος ἡ βαρῆς.

Καβούλα (ἡ) καὶ καβούλαις λέγονται εἴδος ζυμαρικῶν σφαιροειδῶν. Καὶ ἐπὶ οφασμάτων ἡ φράστις α τὰ ἔκαμε καβούλα η «τὰ ἔκαβούλασσε» τὰ ἔκαμε σωρὸν περιτυλίξας αὐτά.

Καβαλλίρα. Η κόπρος τῶν ιππων καὶ δνων. Καὶ ἡ παροιμ. οταν ἐκλαμβάνη τις τὸ ἐν διὰ τὸ ἀλλο α ἐπῆρε τὸ νεφρὶ γιὰ καβαλλίνας ὡς τὸ παρ' Ίταλοῖς «lucciole per lanterne».

Καβρός. Ο καρκίνος, κοινῶς κάβουρας καὶ σιδηροῦν ἐργαλεῖον δι' οὗ εἰσάγεται ὁ περάτης τῶν θυρῶν. Δέγονται καὶ αἱ παροιμίαι; «Γιάνταδά σου δὰ καβρέ, πᾶν τὰ πόδια σου στραβά» καὶ α ἔχω σου γάρις κάβουρα νὰ πηδᾶς στὰ κάρβουνα, μάνε πηδᾶς στὸν ποταμό, ηντα γάρις σούχω γάρ.»

Καθηράκι (τὸ) παρὰ τοῖς χωρικοῖς καλεῖται θέσεις ύψηλή καὶ καταφανής ἐνθα διάρχεις καθαρός δοῖζων.

Καθάριος=καθαρός, προφανής· α καθάριος νοικούρης η λέγεται εἰρωνικῶς ἐπὶ πτωχεύσαντος.

(Ἐπετας συγέχεια.)